

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

2017 -12- 0 4

22409

LBY.410.013.02.2017
P/17/090

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/090 – Funkcjonowanie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Jerzy Kuzyniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/121/2017 z 28 sierpnia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1,2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Grudziądzu ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Edmund Korgol, Starosta Grudziądzki ² (dowód: akta kontroli str. 3,4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę powyższą uzasadnia w szczególności fakt, że:

- na terenie Powiatu Grudziądzkiego⁴ od początku 2016 r. oraz w 2017 r. zostały uruchomione wszystkie punkty nieodpłatnej pomocy prawnej⁵ m.in. dzięki temu, że z odpowiednim wyprzedzeniem zawierano porozumienia z Okręgową Radą Adwokacką w Toruniu⁶ i Okręgową Izbą Radców Prawnych w Toruniu⁷ oraz adwokatami i radcami prawnymi na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, a także z gminami Powiatu w sprawie usytuowania punktów npp w odpowiednich lokalach;
- zgodnie z wymogiem określonym w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej⁸ powierzano prowadzenie jednego z dwóch punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego,
- terminowo przekazano roczną oraz kwartalne informacje o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, odpowiednio Ministrowi Sprawiedliwości oraz Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu,
- informacje o utworzonych punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i harmonogramie ich funkcjonowania były udostępniane w Biuletynie Informacji

¹ Dalej: „Starostwo”.

² Dalej: „Starosta”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

⁴ Dalej: „Powiat”

⁵ Dalej: „npp”.

⁶ Dalej: „ORA”

⁷ Dalej: „OIRP”

⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 2030, dalej: „ustawa o npp”.

Publicznej⁹, w budynku Starostwa, na stronach internetowych gmin powiatu grudziądzkiego oraz w lokalnych mediach,

- w budżecie Powiatu prawidłowo planowano dochody i wydatki na nieodpłatną pomoc prawną, a także prawidłowo wydatkowano środki dotacji przeznaczone na ten cel.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- niepowierzenia przez Starostę podmiotom udzielającym npp przetwarzania danych osobowych beneficjentów tej pomocy, na zasadach określonych w art. 31 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych¹⁰, tj. w drodze umowy zawartej na piśmie z określeniem celu i zakresu przetwarzania tych danych,
- niezapewnienia w dwóch lokalach, w których funkcjonował punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, właściwego zabezpieczenia akt zawierających dane osobowe przed dostępem osób nieupoważnionych, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej¹¹,
- nieudostępnienia w trzech lokalach dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej części informacji wymaganych przepisem § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości (m.in. o sposobach wykazywania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej),
- niepoinformowania Wojewody Kujawsko-Pomorskiego o porozumieniu w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, zawartym z ORA i OIRP w dniu 25 listopada 2016 r. na 2017 r., do czego zobowiązywał art. 10 ust. 3 ustawy o npp.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie i organizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu

Opis stanu
faktycznego

1.1. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym¹² Starostwa zadanie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej należało do zakresu działania Wydziału Organizacyjnego.

(Dowód: akta kontroli str. 14, 24)

Z dniem 19 grudnia 2016 r. Starosta pisemnie powierzył¹³ prowadzenie spraw związanych z nieodpłatną pomocą prawną podinspektorowi w Wydziale Organizacyjnym Starostwa. Wcześniej, tj. przed 19 grudnia 2016 r. zadanie to powierzono ustnie inspektorowi z tego samego Wydziału¹⁴.

(Dowód: akta kontroli str. 5-7, 354)

1.2. Pracownicy Starostwa nie brali udziału w szkoleniach, spotkaniach oraz konferencjach poświęconych tematyce nieodpłatnej pomocy prawnej.

Sekretarz Powiatu w swoim wyjaśnieniu podał, że osoba, której powierzono prowadzenie spraw z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej nie wymagała

⁹ Dalej: BIP

¹⁰ Dz. U. z 2016, poz. 922, dalej: „ustawa o ochronie danych osobowych”.

¹¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 2186, ze zm., dalej: „rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości”.

¹² § 18 pkt 2 ppkt 17 Regulaminu organizacyjnego Starostwa uchwalonego uchwałą nr 39/70/2016 Zarządu Powiatu z dnia 6 grudnia 2016 r.

¹³ W zakresie obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności.

¹⁴ Sekretarz Powiatu wyjaśnił, że ta osoba pracowała w Starostwie do dnia 30 kwietnia 2017 r.

doszkalania, ponieważ posiadała doświadczenie w zakresie prowadzenia spraw związanych z wyborem organizacji pozarządowych do realizacji innych zadań oraz zawierania umów z różnymi podmiotami na świadczenie usług. Uznano także, że mając kwalifikowanych pracowników niezasadnym byłoby delegowanie ich poza teren powiatu do udziału w spotkaniach lub konferencjach poświęconych tematyce nieodpłatnej pomocy prawnej.

(Dowód: akta kontroli str. 129, 133, 354)

1.3. Zarządzeniem Starosty z 10 stycznia 2012 r. nr 3/2012 wprowadzono w Starostwie jednolitą strategię zarządzania ryzykiem.

Starosta podał, że funkcjonowanie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej zakwalifikowane zostało do obszaru związanego z promocją Powiatu, dla którego określono niski poziom ryzyka. Ustna ocena zidentyfikowanego ryzyka, była dokonywana na bieżąco przez Starostę, Wicestarostę, Skarbnika, Sekretarza, oraz kierownika komórki organizacyjnej w zakresie podległych im spraw. Przy identyfikacji ryzyka rozważane były czynniki sprzyjające wystąpieniu ryzyka o charakterze finansowym i niefinansowym.

Ponadto Starosta wyjaśnił, że weryfikacja prawidłowości realizacji zadania nieodpłatnej pomocy prawnej polegała na rzetelnym i pełnym dokumentowaniu operacji finansowych związanych z realizacją zadania, ich weryfikacji przed i po realizacji oraz ich zatwierdzaniu przez Starostę i Skarbnika Powiatu.

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK zauważył, że z treści zapisu¹⁵ zawartego w zakresie obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności podinspektora w Wydziale Organizacyjnym, któremu powierzono prowadzenie spraw nieodpłatnej pomocy prawnej nie wynikało, że do zadań tego pracownika należało również weryfikowanie prawidłowości realizacji umów z adwokatami/radcami prawnymi oraz organizacjami pozarządowymi na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Sekretarz w swoim wyjaśnieniu odnośnie wprowadzenia do zakresu czynności pracownika zadania weryfikowania prawidłowości realizacji umów z adwokatami/radcami prawnymi oraz organizacjami pożytku publicznego podał, że przygotowując zakres czynności dla pracownika wpisuje się nazwę zadania, które będzie wykonywał na stanowisku pracy. Pracownik jest zobowiązany wykonywać wszystkie czynności, które dotyczą danego zadania. W tym przypadku również wpisany został punkt dotyczący prowadzenia spraw związanych z nieodpłatną pomocą prawną, a zawierający pełny katalog spraw z tym związanych. Uznając, że jest to niewystarczająca forma zapisu, zostanie dokonane stosowne uzupełnienie, poszerzając zakres czynności o zapis „również weryfikacja prawidłowości realizacji umów z realizującymi zadania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz wszelkiego rodzaju inne sprawy związane z nieodpłatną pomocą prawną”.

W Powiecie nie prowadzono audytu wewnętrznego, gdyż przyjęte w uchwałach budżetowych Powiatu na lata 2016 i 2017 kwoty dochodów i przychodów lub wydatków i rozchodów nie przekroczyły 40 000 tys. zł¹⁶.

(Dowód: akta kontroli str. 129, 133-134, 309-319, 454-459, 756)

¹⁵ W zakresie obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności podinspektora w Wydziale Organizacyjnym Starostwa zawarto zadanie „Z racji zajmowanego stanowiska Pani (...) inspirowanie, inicjowanie i przedstawianie koncepcji w zakresie wybranych zagadnień.

1. (...) W zakresie spraw obywatelskich:

2. (...) prowadzenie spraw związanych z nieodpłatną pomocą prawną”.

¹⁶ Zgodnie z art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych audyt wewnętrzny prowadzi się w jednostkach samorządu terytorialnego, jeżeli ujęta w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego kwota dochodów i przychodów lub kwota wydatków i rozchodów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł.

1.4. Zadanie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zostało włączone w Powiecie, do priorytetowych zadań publicznych w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3

ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2016 i na rok 2017.

(Dowód: akta kontroli str. 129-130, 134-135, 327, 338)

1.5. Powiat zawarł porozumienia dotyczące lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w lokalach gminnych z pięcioma spośród sześciu gmin Powiatu. Z czterema gminami (Łasin, Radzyń Chełmiński, Rogóźno, Świecie n/Osą) porozumienie zawarto 13 października 2015 r. Porozumienie z piątą gminą (Gruta) zawarto dopiero 12 października 2017 r., ponieważ wcześniej gmina ta nie była zainteresowana uruchomieniem punktu nieodpłatnej pomocy prawnej¹⁷. Z szóstą gminą (Grudziądz) porozumienia nie zawarto ze względu na zorganizowanie takiego punktu w siedzibie Starostwa w Grudziądzu.

Na terenie Powiatu zorganizowano dwa punkty nieodpłatnej pomocy prawnej. Jeden z tych punktów powierzono organizacji pozarządowej i zlokalizowano w powiecie grudziądzkim w gminnych lokalach w Łasinie, Radzynie Chełmińskim, Rogóźnie, Świeciu nad Osą oraz w powiatowym lokalu w Grudziądzu.

Drugi z tych punktów obsługiwany przez radców prawnych i adwokata, zlokalizowano w siedzibie Starostwa w Grudziądzu (w tym samym lokalu zlokalizowano punkt obsługiwany przez organizację pozarządową, ale funkcjonujący w innych godzinach).

W powyższych porozumieniach zawarto również ustalenia dotyczące harmonogramu wskazującego dni i godziny udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zasad współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych.

(Dowód: akta kontroli str. 52, 54-55, 59, 63, 67, 130, 135, 460)

Obydwa punkty były czynne przez pięć dni w tygodniu, z tym że w pierwszym punkcie pomocy udzielano w jednym lokalu przez pięć dni w tygodniu w wymiarze czterech godzin dziennie. W drugim punkcie pomocy udzielano w pięciu lokalach, w każdym – raz w tygodniu w wymiarze czterech godzin¹⁸.

Starosta w swoim wyjaśnieniu podał, że w ramach współpracy z gminami punkty nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowano w miejscach optymalnych dla potrzeb mieszkańców. Do lokalizacji oraz godzin funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej zarówno mieszkańcy jak i radni nie wnieśli uwag. W ocenie Starosty godziny ich funkcjonowania są wystarczające do obsługi zgłaszających się interesantów, a zorganizowanie w Grudziądzu dwóch punktów pod tym samym adresem, przy różnych godzinach ich funkcjonowania zapewnia lepszy dostęp dla zainteresowanych.

(Dowód: akta kontroli str. 52, 54-55, 59, 63, 67, 130, 135)

1.6. W związku z ustawową koniecznością zawarcia umów z adwokatami i radcami prawnymi oraz porozumień z okręgową radą adwokacką i okręgową izbą radców prawnych – Starosta nawiązał współpracę z ORA i OIRP.

¹⁷ Według informacji podanej Starostwu przez Wójta Gminy Gruta, brak zainteresowania, wynikał z tego, że pomocy prawnej dla zainteresowanych mieszkańców gminy udzielała Kancelaria Prawnicza świadcząca obsługę prawną dla Urzędu Gminy Gruta.

¹⁸ W Łasinie w poniedziałek w godz. 11.00-15.00, w Radzynie Chełmińskim we wtorek w godz. 12.00-16.00, w Rogóźnie w środę w godz. 12.00-16.00, w Świeciu n/Osą w czwartek w godz. 10.00-14.00, w Grudziądzu w piątek w godz. 8.00-14.00.

Sekretarz Powiatu podał, że w drugiej połowie 2015 r. nawiązano telefoniczny kontakt z ORA i OIRP celem przedstawienia Staroście odpowiednio adwokatów i radców prawnych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. W pierwszej kolejności swego przedstawiciela przedstawiła na piśmie OIRP, a później ORA. W trakcie prowadzonych rozmów z ORA i OIRP uzgodniono, że przygotowują one projekt porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu grudziądzkiego. ORA i OIRP wspólnie przedstawili Staroście projekt tego porozumienia. Po dokonaniu stosownych poprawek i zaopiniowaniu go przez radcę prawnego pracującego w Starostwie porozumienie zostało podpisane. Sekretarz dodał, że nie było punktów spornych z ORA i OIRP dotyczących treści projektowanego porozumienia.

Nie korzystano z wzorów porozumień z organami samorządów zawodowych adwokatów i radców prawnych, jak i projektów umów o świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej zawieranych przez powiat z wyznaczonym adwokatem lub radcą prawnym

(Dowód: akta kontroli str. 353)

1.7. Powiat w terminach ustalonych ustawą o npp zawarł porozumienia z ORA oraz OIRP¹⁹, a także umowy z adwokatami i radcami prawnymi²⁰ na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w latach 2016 i 2017. Zawarte porozumienia i umowy umożliwiły uruchomienie wszystkich punktów z dniem 1 stycznia 2016 r. i z dniem 1 stycznia 2017 r.

(Dowód: akta kontroli str. 200-202, 214-218, 219-222, 226-231, 236-240, 354, 677)

1.8. W porozumieniach z ORA oraz OIRP zawarto zapisy przewidziane w art. 10 ust. 1 ustawy o npp, tj. 1) liczbę adwokatów i radców prawnych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu grudziądzkiego, z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia równomiernego udziału adwokatów i radców prawnych w wykonywaniu tego zadania, 2) zobowiązanie ORA i OIRP do przedłożenia Powiatowi imiennych wykazów adwokatów i radców prawnych oraz ich zastępców, którzy będą udzielali nieodpłatnej pomocy prawnej w poszczególnych punktach, 3) zasady wynagradzania adwokatów i radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej, 4) zasady korzystania z urządzeń technicznych w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej.

(Dowód: akta kontroli str. 214-218, 226-230)

W umowach z adwokatami i radcami prawnymi zawarto zapisy przewidziane w art. 6 ust. 2 pkt 1-4, 6, 7 ustawy o npp, tj.: 1) wskazano miejsce i czas udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, 2) określono wynagrodzenie za udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, 3) określono sposób korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, 4) wskazano niezbędne urządzenia techniczne umożliwiające udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, 5) ujęto zasady zapewnienia przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej, 6) ujęto zasady rozwiązywania umowy. W umowach tych pominięto zapisy na

¹⁹ Pierwsze porozumienie zawarto 25 października 2015 r. (ustawowy termin mijał 31 października 2015 r.) na okres do 31 grudnia 2016 r., a następne 25 listopada 2016 r. (ustawowy termin mijał 30 listopada 2016 r.) na okres do 31 grudnia 2017 r.

²⁰ Umowy na rok 2016 r. z jednym radcą prawnym oraz jednym adwokatem zawarto 30 grudnia 2015 r. (ustawowy termin mijał 31 grudnia 2015 r.), a umowy na rok 2017 z dwoma radcami prawnymi oraz jednym adwokatem zawarto 29 grudnia 2016 r. (ustawowy termin mijał 31 grudnia 2016 r.).

temat zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej²¹.

Ponadto w umowach z adwokatami i radcami prawnymi zawarto ustalenie, że umowa może zostać rozwiązana przez Zleceniodawcę – w porozumieniu z Dziekanem OIA/OIRP – ze skutkiem natychmiastowym w przypadku rażącego naruszania przez Zleceniobiorcę jej zapisów lub zapisów ustawy o npp, ustawy regulującej zasady wykonywania zawodu radcy prawnego, zasad etyki zawodowej oraz interesów osób uprawnionych.

(Dowód: akta kontroli str. 200-202, 219-222, 236-240, 673-674, 689)

1.9. W treści ww. umów (lub w treści odrębnych umów) nie zamieszczono postanowień dotyczących powierzenia przetwarzania danych osobowych na zasadach określonych w art. 31 ustawy o ochronie danych osobowych²².

(Dowód: akta kontroli str. 200-202, 219-222, 236-240, 242-259, 674, 687, 688, 734-735)

1.10. Starostwo pismem z 7 grudnia 2015 r. poinformowało Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy²³, o porozumieniu z ORA i OIRP zawartym 29 października 2015 r. w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu grudziądzkiego w 2016 r. Natomiast nie poinformowało o takim porozumieniu zawartym 25 listopada 2016 r. na 2017 r.

(Dowód: akta kontroli str. 214-218, 226-230, 674-675)

1.11. W okresie objętym kontrolą realizację zadania nieodpłatnej pomocy prawnej w jednym punkcie²⁴ Starosta powierzał organizacjom pozarządowym, każdorazowo po wcześniejszym przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert. Dla zadania realizowanego w 2016 r., rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło uchwałą Zarządu Powiatu z 16 grudnia 2015 r., a umowę o powierzenie ww. zadania zawarto 30 grudnia 2015 r. z Zaborskim Towarzystwem Naukowym z siedzibą w Brusach. Dla zadania realizowanego w 2017 r. konkurs ofert rozstrzygnięto 10 listopada 2016 r., a umowę o powierzenie ww. zadania zawarto 30 listopada 2016 r. z Fundacją TOGATUS PRO BONO z siedzibą w Olsztynie. Konkursy powyższe przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności z art. 11, art. 13-15 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz art. 11 ust. 2 i 6 ustawy o npp oraz w terminach umożliwiających rozpoczęcie działalności punktu od początku danego roku.

(Dowód: akta kontroli str. 363-450)

1.12. Oględziny trzech lokali (w Grudziądzu, Łasinie oraz Świeciu n/Osą)²⁵, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, przeprowadzone przez NIK 16 i 19 października 2017 r. wykazały, że:

²¹ Szerzej w sekcji „ustalone nieprawidłowości”.

²² Szerzej w sekcji „ustalone nieprawidłowości”.

²³ Dalej: K-PUW

²⁴ Zlokalizowanym w pięciu lokalach na terenie powiatu grudziądzkiego.

²⁵ W porozumieniach w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zawartych przez Powiat z ORA i OIRP ustalono, że wyposażenie w urządzenia techniczne lokali przeznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej stanowić będzie telefon i dostęp do internetu.

W umowach zawartych z adwokatami i radcami prawnymi ustalono, że Powiat wyposaża punkt udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w meble biurowe (w tym zamykana szafa), telefon i dostęp do internetu, zapewnia właściwe warunki udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, a także zabezpiecza lokal przed nieuprawnionym dostępem osób trzecich.

W porozumieniach zawartych przez Powiat z Gminami, Gminy oświadczyły się, że lokal przeznaczony na punkt nieodpłatnej pomocy prawnej posiada dostęp do sieci energetycznej, telefonicznej, teleinformatycznej oraz jest wyposażony w zamykaną szafę. Ponadto usytuowanie lokalu zapewni łatwy dostęp osobom uprawnionym w tym osobom niepełnosprawnym do punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zachowania poufności przy udzielaniu porad.

- na lokale przeznaczono pomieszczenia o powierzchni 6 m² (w Grudziądzu), 12 m² (w Łasinie) oraz 45 m² (sala konferencyjna w Świeciu n/Osą),
- wszystkie lokale znajdowały się na parterze budynków z wejściami dostosowanymi dla potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich. Lokale posiadały oznaczenia wskazujące, że jest w nich udzielana nieodpłatna pomoc prawna;
- w dwóch lokalach (w Grudziądzu i w Łasinie) w tych samych pomieszczeniach umieszczono szafy zamykane na klucz²⁶, zaś w jednym lokalu (Świeciu n/Osą) szafa zamykana na klucz umieszczona została w odrębnym pomieszczeniu²⁷;
- dwa lokale (w Grudziądzu i w Łasinie) wyposażone były w gniazda do sieci komputerowej;
- we wszystkich lokalach, przy wejściu, umieszczono informacje dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, wymagane przepisem § 5 ust. 4 i 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, przy czym w każdym z tych lokali były to informacje niepełne²⁸.

(Dowód: akta kontroli str. 54, 59, 63, 67, 215, 218, 219, 221, 227, 230, 236, 238, 304-305, 361-362, 451-453)

1.13. Starosta w swoim wyjaśnieniu podał, że w Starostwie raz w miesiącu analizowana jest lokalizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w kontekście udzielonych porad prawnych. W opinii Starosty w 2016 r. dysproporcje pomiędzy liczbą porad w poszczególnych okresach wynikały ze zmian zakresu obowiązków zawodowymi osób uprawnionych do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej (np. pracami polowymi), w zależności od pór roku. W okresach wakacyjnych oraz świątecznych zainteresowanie poradami wykazywało tendencję spadkową. Na podstawie przeprowadzonej analizy za rok 2016 postanowiono utrzymać w 2017 r. taką samą lokalizację jak w analizowanym roku. Stwierdzono, że nie ma innych możliwych lokalizacji, które mogłyby zwiększyć dostępność nieodpłatnej pomocy prawnej. Największa liczba porad miała miejsce w punkcie zlokalizowanym w siedzibie Starostwa w Grudziądzu, co według opinii Starosty może mieć związek ze sprawami załatwianymi w Starostwie.

Odnosnie podejmowania działań w celu weryfikacji czy skorzystała z pomocy osoba do niej uprawniona, Starosta w swoim wyjaśnieniu podał, że „Starostwo Powiatowe ma pełne zaufanie do profesjonalnego podejścia do wykonywanych obowiązków oraz weryfikacji prowadzonej przez radców prawnych i adwokata wskazanych przez Okręgową Izbę Radców Prawnych oraz Okręgową Radę Adwokacką w Toruniu”.

(Dowód: akta kontroli str. 130, 136-139)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Starosta jako administrator danych osobowych beneficjentów npp²⁹, nie powierzył w drodze pisemnej umowy adwokatom i radcom prawnym, a także organizacjom pożytku publicznego udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej w okresie od 1 stycznia 2016 r. do zakończenia czynności kontrolnych NIK³⁰, przetwarzania danych osobowych beneficjentów nieodpłatnej pomocy prawnej, na zasadach określonych w art. 31 ustawy o ochronie danych osobowych.

²⁶ W Łasinie klucz do szafy był w posiadaniu pracownika Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej.

²⁷ Klucz do tej szafy był w posiadaniu pracownika Gminnego Domu Kultury (szerzej w sekcji „ustalone nieprawidłowości”).

²⁸ Szerzej w sekcji „ustalone nieprawidłowości”.

²⁹ Zgodnie z art. 4 ust. 7 ustawy o npp.

³⁰ Tj. do 13 listopada 2017 r.

Sekretarz Powiatu podał, że jeśli upoważnienia do przetwarzania danych osobowych są niewystarczające, to w najbliższym czasie zostaną przygotowane aneksy do umów zarówno z radcami prawnymi, adwokatami jak również z organizacją pozarządową. Aktualnie przygotowywane są umowy na rok 2018,

które będą zawierać stosowne zapisy dotyczące ochrony danych osobowych.

(Dowód: akta kontroli str. 200-202, 219-222, 236-240, 242-259, 674, 687, 688, 734-735, 749-750, 755)

2. W dwóch lokalach punktu nieodpłatnej pomocy prawnej obsługiwanego przez organizację pozarządową, znajdujących się w Łasinie oraz w Świeciu n/Osą, nie spełniono wymogu określonego w § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, tj. właściwego zabezpieczenia akt zawierających dane osobowe przed dostępem osób nieupoważnionych, ponieważ klucze do szaf służących do przechowywania akt zawierających te dane były w posiadaniu pracowników instytucji, w których znajdowały się te lokale tj. odpowiednio Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Łasinie i Gminnego Domu Kultury w Świeciu n/Osą;

Sekretarz Powiatu w swoim wyjaśnieniu podał, że Starostwo bezpośrednio po zawarciu porozumień z Gminami sprawdzało lokale, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna w zakresie jak zostały one wyposażone oraz czy spełniają wymogi określone w treści zawartych porozumień. Przygotowanie lokali nie wzbudziło zastrzeżeń.

(Dowód: akta kontroli str. 675)

3. W punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej obsługiwanym przez adwokata i radców prawnych oraz w dwóch lokalach punktu nieodpłatnej pomocy prawnej obsługiwanego przez organizację pozarządową, nie udostępniono dla osób oczekujących na jej udzielenie części informacji wymaganych przepisem § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, tj. informacji o:
 - sposobach wykazywania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej (w lokalach: Grudziądzu, Łasinie i Świeciu n/Osą informacji),
 - zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz o wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na terenie powiatu ze wskazaniem czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego lub osobę wymienioną w art. 11 ust. 3 ustawy o npp (w lokalu w Łasinie).

(Dowód: akta kontroli str. 54, 59, 63, 67, 215, 218, 219, 221, 227, 230, 236, 238, 304-305, 361-362, 451-453)

Sekretarz Powiatu w swoim wyjaśnieniu podał, że Starostwo Powiatowe bezpośrednio po zawarciu porozumień z Gminami sprawdzało lokale, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna w zakresie jak zostały one wyposażone oraz czy spełniają wymogi określone w treści zawartych porozumień. Przygotowanie lokali nie wzbudziło zastrzeżeń.

(Dowód: akta kontroli str. 675)

4. Starosta nie poinformował Wojewody Kujawsko-Pomorskiego o porozumieniu z ORA i OIRP na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, zawartym 25 listopada 2016 r. na 2017 r., do czego był zobowiązany przepisem art. 10 ust. 3 ustawy o npp.

Sekretarz Powiatu w swoim wyjaśnieniu podał, że na przełomie 2016 r. i 2017 r. nastąpiła zmiana pracownika prowadzącego sprawę z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i prawdopodobnie nie została przekazana informacja o potrzebie poinformowania Wojewody o zawartym porozumieniu z ORA i OIRP. Ponadto nadmienił, że w styczniu 2017 r. została przekazana do Wojewody informacja o zawarciu umów z organizacją pozarządową i adwokatami i radcami prawnymi, co jednocześnie było potwierdzeniem, że wcześniej musiały być zawarte porozumienia z ORA i OIRP.

(Dowód: akta kontroli str. 214-218, 226-230, 674-675)

5. W umowach z adwokatami i radcami prawnymi na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej na 2016 r. i 2017 r., nie zawarto zapisów o zasadach zapewnienia dostępu do bazy aktów prawnych, umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, co stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o npp.

Sekretarz Powiatu wyjaśnił, że w związku z uruchomieniem nieodpłatnej ogólnodostępnej internetowej bazy aktów prawnych <http://isap.sejm.gov.pl/> zapewniony został dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiających udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej. Ponadto prawnicy jej udzielający oświadczyli, że dysponują dostępem do internetowej bazy aktów prawnych we własnym zakresie. Starostwo zapewniło dostęp do Internetu, tym samym dostęp do zasobów aktów prawnych. Sekretarz podał również, że umowy z adwokatami i radcami prawnymi zostały sporządzone w oparciu o przepisy ustawy o npp.

(Dowód: akta kontroli str. 200-202, 219-222, 236-240, 673-674, 689)

Nie kwestionując wskazanej w wyjaśnieniu możliwości korzystania z nieodpłatnej, ogólnodostępnej internetowej bazy aktów prawnych, NIK wskazuje, że nie została ona wskazana w ww. umowach z adwokatami i radcami prawnymi jako obowiązująca przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z wymogiem art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o npp.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Realizacja zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej

Opis stanu faktycznego

2.1. W 2016 r. w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu grudziądzkiego udzielono łącznie 271 porad prawnych, z tego 120 przez organizację pożytku publicznego oraz 151 przez adwokatów i radców prawnych. W I półroczu 2017 r. udzielono łącznie takich porad 81, z tego dziewięć przez organizację pożytku publicznego oraz 72 przez adwokatów i radców prawnych.

Z 352 porad prawnych udzielonych w 2016 i w pierwszym półroczu 2017 r. udzielono je dla:

- 36 (z tego: 33 w 2016 r., trzy w I półroczu 2017 r.) osób legitymujących się decyzją o przyznaniu świadczenia z pomocy społecznej lub zaświadczenia o udzieleniu świadczenia, o którym mowa w art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³² (tj. świadczeń w postaci interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu

³¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

³² Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm., dalej: „ustawa o pomocy społecznej”.

samopomocy, klubu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, schronienia w formie ogrzewalni i noclegowni, sprawienia pogrzebu, a także przyznania biletu kredytowanego),

- 62 (z tego: 47 w 2016 r., 15 w I półroczu 2017 r.) osób legitymujących się Kartą Dużej Rodziny, o której mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny³³,
- jednej (w I półroczu 2017 r.) osoby legitymującej się legitymacją weterana albo legitymacją weterana poszkodowanego, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa³⁴,
- 207 (z tego: 146 w 2016 r., 61 w I półroczu 2017 r.) osób w wieku poniżej 26 lat lub powyżej 65 lat,
- 23 (wszystkie w 2016 r.) osób, które złożyły pisemne oświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6 ustawy o npp (tj. że w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej znalazła się w sytuacji zagrożenia lub poniosła straty),
- 22 (wszystkie w 2017 r.) osób, które złożyły pisemne oświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 4 ustawy o npp (tj. osobom uprawnionym, wymagającym niezwłocznego uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej w przypadku sytuacji kryzysowej lub zdarzenia losowego, które z uwagi na te zdarzenia nie są w stanie przedstawić dokumentów wymienionych w ust. 2 pkt 1-5 i 7),
- jednej (w I półroczu 2017 r.) osobie legitymującej się dokumentem potwierdzającym ciężę.

Porady te były udzielane w następujących formach³⁵:

- poinformowanie osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, o przysługujących jej uprawnieniach lub o spoczywających na niej obowiązkach – 306 porad (z tego: 231 w 2016 r., 75 w I półroczu 2017 r.),
- wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego – 128 porad (z tego: 90 w 2016 r., 38 w I półroczu 2017 r.),
- udzielenie pomocy w sporządzeniu projektu pisma w sprawach, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o npp, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowo-administracyjnym – 56 porad (z tego: 40 w 2016 r., 16 w I półroczu 2017 r.)
- sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowo-administracyjnym – osiem porad (z tego: siedem w 2016 r., jedna w I półroczu 2017 r.).

Czas poświęcony na jedną poradę wynosił poniżej 15 minut - w 54 przypadkach³⁶, od 15 minut do 30 minut - w 155 przypadkach³⁷, od 30 minut do 60 minut - w 49 przypadkach³⁸, powyżej 60 minut - w 94 przypadkach³⁹.

³³ Dz. U. z 2017 r., poz. 1832.

³⁴ Dz. U. Nr 205, poz. 1203 ze zm.

³⁵ Łączna liczba udzielonych porad według kryterium „forma udzielonej porady” jest większa od ogólnej liczby udzielonych porad ze względu na występowanie, w niektórych przypadkach, więcej niż jednej formy udzielonej pomocy.

³⁶ Z tego: 41 w 2016 r. i 13 w I półroczu 2017 r.

³⁷ Z tego: 113 w 2016 r. i 42 w I półroczu 2017 r.

³⁸ Z tego: 33 w 2016 r. i 16 w I półroczu 2017 r.

³⁹ Z tego: 84 w 2016 r. i 10 w I półroczu 2017 r.

W lokalach wchodzących w skład punktu obsługiwanego przez organizacje pozarządowe były w badanym okresie przypadki nieudzielenia w miesiącu ani jednej porady prawnej. Miało to miejsce: w Grudziądzu – w maju 2016 r. oraz w styczniu, lutym, marcu, kwietniu, maju i czerwcu 2017 r., w Łasinie – w grudniu 2016 r. oraz w styczniu, marcu, kwietniu i czerwcu 2017 r., w Radzynie Chełmińskim – w lutym, październiku, listopadzie i grudniu 2016 r. oraz w styczniu, marcu, kwietniu i czerwcu 2017 r., w Rogóźnie – w maju, lipcu i grudniu 2016 r. oraz w styczniu, lutym, marcu, kwietniu i czerwcu 2017 r. oraz w Świeciu nad Osą – w maju, grudniu 2016 r., w styczniu, lutym, kwietniu i czerwcu 2017 r.

W pierwszej połowie 2017 r. w pięciu lokalach punktu nieodpłatnej pomocy prawnej obsługiwanego przez organizacje pozarządowe, udzielono łącznie tylko dziewięć porad prawnych (z tego: dwie w Łasinie, trzy w Radzynie Chełmińskim, dwie w Rogóźnie, dwie w Świeciu nad Osą, żadnej w Grudziądzu).

(Dowód: akta kontroli str. 145-150, 467)

2.2. Starosta terminowo⁴⁰ przekazał Ministrowi Sprawiedliwości oraz Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu zbiorczą informację o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej za rok 2016 r., oraz terminowo przekazywał również inne informacje sprawozdawcze (z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej) wymagane przez Ministra Sprawiedliwości.

(Dowód: akta kontroli str. 469-494)

Przeprowadzone badanie kontrolne:

- informacji kwartalnych na zbiorze kart nieodpłatnej pomocy prawnej z II kwartału 2016 r. i 2017 r. wykazało zgodność liczby udzielonych porad prawnych z danymi wykazanymi w informacjach sporządzonych przez Starostę,
- informacji rocznych w zakresie danych ujętych w punktach nr: II/3/3.3 i pkt III/3/3.3 dotyczących udzielania pomocy w sporządzaniu projektu pisma w sprawach, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o npp – wykazało zgodność z danymi wykazanymi w zbiorczej informacji za 2016 r.

Podinspektor w swoim wyjaśnieniu podała, że dane wykazane w zbiorczej informacji w pkt I, a dotyczące liczby osób, którym udzielono nieodpłatnej pomocy prawnej ustalono na podstawie liczby kart nieodpłatnej pomocy prawnej otrzymanych od prawników. Przyjmuje się, że jedna karta dotyczy jednej osoby. Nie ma innych możliwości ustalenia liczby osób, którym udzielono nieodpłatnych porad prawnych.

(Dowód: akta kontroli str. 231, 466-468, 472-473, 475)

2.3. W dniu 31 grudnia 2015 r. Starosta udostępnił w Biuletynie Informacji Publicznej⁴¹ informacje o nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym o lokalach, w których usytuowano punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz harmonogramie wskazującym dni i godziny, w których będzie ona udzielana.

Sekretarz Powiatu w swoim wyjaśnieniu podał, że oprócz zamieszczenia informacji o nieodpłatnej pomocy prawnej w BIP, dwukrotnie w 2016 r. udzielono wywiadu w lokalnej prasie na temat udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. Ponadto na sesjach Rady Powiatu, w których uczestniczą również wójtowie gmin z powiatu grudziądzkiego, informowano o uruchomieniu punktów nieodpłatnej pomocy

⁴⁰ Termin określony w art. 12 ustawy o npp: „nie później niż do końca pierwszego kwartału roku następnego”.

⁴¹ Dalej „BIP” Informacje zamieszczono na stronie pod adresem: <http://www.bip.powiatgrudziadzki.pl/307,nieodplatna-pomoc-prawna.html?tresc=5774>

prawnej. Wójtowie gmin zamieścili o tych punktach informacje na stronach internetowych swoich gmin.

(Dowód: akta kontroli str. 462-465, 675-676, 690-692)

2.4 Realizacja przez Powiat zadań w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej nie była przedmiotem skarg i wniosków składanych do Starostwa, ani kontroli upoważnionych do tego organów.

(Dowód: akta kontroli str. 8-13, 306-308)

2.5. W przeprowadzonym w ramach kontroli badaniu ankietowym wśród prawników⁴², zajmujących się udzielaniem bezpłatnej pomocy prawnej, jako najistotniejsze bariery we wdrażaniu przewidzianych w ustawie rozwiązań dotyczących organizacji tej pomocy wskazano nieodpowiednie regulacje prawne oraz brak działań informacyjnych i promocyjnych w skali kraju. Na pytanie czy i jak możliwe jest udoskonalenie funkcjonującego obecnie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej ankietowani wskazali, że należy zmodyfikować krąg osób uprawnionych do pomocy, zwiększyć liczbę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz przeznaczyć większe środki finansowe na wynagrodzenia dla prawników udzielających pomocy, a także na wyposażenie lokali, w których udzielana jest pomoc. Ankietowani wskazali również na braki w zakresie estetyki lokalu, jego stanu technicznego (brak uchylnego okna) oraz niedostatecznej powierzchni.

Starosta wskazał, że zasadnym byłoby rozszerzenie katalogu osób uprawnionych do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej jak: samotne matki, osoby z niepełnosprawnościami, bezrobotni, osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, osoby będące ofiarami przemocy w rodzinie. W jego opinii wykluczenie tych osób z dostępu do takiej pomocy powoduje niezadowolenie i niezrozumienie przesłanek, jakimi kierował się ustawodawca konstruując katalog uprawnionych.

(Dowód: akta kontroli str. 43-50, 131, 139)

2.6. W umowach zawartych przez Powiat z adwokatem i radcami prawnymi na udzielanie w 2016 i w 2017 r. nieodpłatnej pomocy prawnej nie zawarto postanowień na temat kontroli przez Starostę realizacji obowiązków umownych przez tych prawników.

Sekretarz Powiatu w swoim wyjaśnieniu podał, że Starosta ma bieżący wgląd w wykonywanie zobowiązań wynikających z ww. umów, gdyż punkt pomocy mieści się w budynku Starostwa oraz, że podpisywane są przez nich listy obecności.

(Dowód: akta kontroli str. 219-222, 238-240, 674-675)

2.7. W kwestii przeprowadzania przez Starostę kontroli wykonywania umów zawartych z organizacjami pozarządowymi Sekretarz Powiatu wyjaśnił, że zarówno Fundacja TOGATUS PRO BONO jak również przedstawiciele Starostwa kontrolują godziny pracy prawników w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych w powiecie grudziądzkim poprzez wrywkowe, niezapowiedziane wizyty przedstawicieli Fundacji lub Starostwa w tych punktach. Kontrolowana jest ewidencja obecności. W 2016 r. działania kontrolne realizowane były głównie poprzez weryfikację końcowego sprawozdania z wykonania zadania. W 2017 r. następuje również weryfikacja sprawozdań częściowych.

Wrywkowe niezapowiedziane wizytacje w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej nie były dokumentowane. Sekretarz w swoim wyjaśnieniu podał, że wizytację traktowaliśmy, jako normalną procedurę sprawdzającą obecność, przeprowadzano

⁴² W badaniu ankietowym wzięło udział czterech prawników.

rozmowy dotyczące ewentualnych uwag, co do pomieszczeń. Nie traktowaliśmy tego w sposób sformalizowany poprzez sporządzenia dokumentacji, czy nawet zwykłej notatki służbowej uznając, że sama wizyta jest wystarczająca do oceny prawidłowości prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej. Kolejne wizyty będą dokumentowane notatkami z przeprowadzonych wizyt.

(Dowód: akta kontroli str. 676, 703-731, 755-756)

2.8. Świadczeniem nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu grudziądzkiego zainteresowanych było sześciu adwokatów, trzech radców prawnych w 2016 r. i w 2017 r. W okresie objętym kontrolą świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej nie było przedmiotem skarg skierowanych do ORA i OIRP.

(Dowód: akta kontroli str. 678-679, 747)

2.9. Z badań ankietowych na temat udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej przeprowadzonych wśród podmiotów publicznych (czterech urzędów miast/gmin⁴³ oraz trzech miejskich/gminnych ośrodków pomocy społecznej⁴⁴ z powiatu grudziądzkiego) wynikało, że:

- 1) przed wejściem w życie ustawy o npp:
 - dwie gminy zapewniały swoim mieszkańcom dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej⁴⁵, a dwie gminy takiej pomocy nie zapewniały;
 - trzy miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej nie zapewniały mieszkańcom gminy dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej. Mieszkańców, którzy zwracali się o taką pomoc kierowano do urzędu miasta/gminy, gdzie raz w tygodniu radca prawny udzielał takich porad;
- 2) uruchomienie na podstawie przepisów ustawy o npp punktów nieodpłatnej pomocy prawnej nie przyczyniło się do ograniczenia dotychczasowej aktywności gmin w udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 3) w okresie 2016-2017 (I półrocze) do ww. urzędów/ośrodków nie wpłynęły żadne skargi lub wnioski dotyczące funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 4) w latach 2016-2017 (I półrocze) do ww. urzędów/ośrodków nie zgłaszały się osoby, którym odmówiono udzielenia pomocy w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 5) w ramach działań z zakresu edukacji prawnej, w tym upowszechniania wiedzy o możliwościach dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej:
 - ww. urzędy miast/gmin na swoich stronach internetowych oraz na tablicach ogłoszeniowych, zamieściły informacje o możliwości skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym o miejscu, dniu i godzinie otwarcia punktu oraz – w jednym przypadku – podano tę informację do wiadomości sołtysom i radnym na sesji rady gminy. Żaden z tych urzędów nie potwierdził, że poniósł z tego tytułu wydatki finansowe;
 - w ww. ośrodkach pomocy społecznej pracownicy socjalni rozpowszechniali wśród mieszkańców informacje o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej. Na ten rodzaj działań nie wydatkowano żadnych środków finansowych.

⁴³ Urzędu Miasta i Gminy Łasin, Urzędu Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński, Urzędu Gminy Grudziądz, Urzędu Gminy Rogóźno.

⁴⁴ Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radzynie Chełmińskiej, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grucie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu n/Osą.

⁴⁵ W Mieście i Gminie Łasin w latach 2010-2016 szacunkowe kwoty wydatkowane na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej wyniosły ok. 6 000 zł za 1 rok. W Gminie Rogóźno szacunkowe kwoty wydatkowane na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej wyniosły: za dwa miesiące 2012 r. – 1 245 zł, w 2013 r. – 6 642 zł, w 2014 r. – 6 642 zł, w 2015 r. – 6 642 zł.

(Dowód: akta kontroli str. 102-116, 703)

Z podobnych badań przeprowadzonych wśród podmiotów niepublicznych (pięciu organizacji pozarządowych oraz jednej kancelarii radcy prawnego z miasta Grudziądz i powiatu grudziądzkiego), uzyskano następujące odpowiedzi:

- 1) w wyniku uruchomienia z dniem 1 stycznia 2016 r. punktów nieodpłatnej pomocy prawnej działających na podstawie przepisów ustawy o npp: w dwóch przypadkach zaobserwowano mniejsze zainteresowanie świadczonym nieodpłatnym poradnictwem prawnym, w jednym nie miało to wpływu na zainteresowanie nieodpłatną pomocą prawną⁴⁶, w trzech organizacje nie udzielały nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 2) nie odnotowano przypadków udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej osobom, którym odmówiono udzielenia wsparcia w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej z powodu niespełnienia kryteriów ustawowych do objęcia taką pomocą (mogło to się jednak zdarzyć, ale nie zadawano zainteresowanym pytań w tym zakresie).

(Dowód: akta kontroli str. 117-128)

2.10. Badanie ankietowe wśród osób korzystających⁴⁷ z nieodpłatnej pomocy prawnej dało następujące odpowiedzi:

- 1) powody skorzystania z pomocy udzielanej w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej:
 - nie stać mnie na prawnika – 16 osób (69,6%),
 - nie wiedziałam/łem do kogo się zwrócić z moim problemem – 8 osób (34,8%),
 - doradzono mi to w urzędzie gminy/skarbowym/ZUS/innym – 3 osoby (13,0%),
 - skierowano mnie tam z ośrodka pomocy społecznej – 1 osoba (4,3 %),
 - doradzili mi to przyjaciele/znajomi/rodzina – 4 osoby (17,4 %),
 - z innych powodów – żadna osoba;
- 2) źródła informacji o możliwości skorzystania z punktu nieodpłatnej pomocy prawnej:
 - ze strony internetowej starostwa powiatowego – żadna osoba,
 - w urzędzie miasta/gminy – 7 osób (30,4 %),
 - w ośrodku pomocy społecznej – 5 osób (21,7%),
 - z telewizji/radia – 1 osoba (4,3%),
 - z prasy – 4 osoby (17,4 %),
 - od znajomych – 7 osób (30,4%),
 - z innego źródła – żadna osoba;
- 3) poziom zadowolenia:
 - z odległości punktu nieodpłatnej pomocy prawnej od miejsca zamieszkania: bardzo zadowolona/y lub zadowolona/y – 19 osób (82,6%), częściowo zadowolona/y – 3 osoby (13,0%), niezadowolona/y lub poniżej oczekiwań – 1 osoba (4,3%);
 - z ustalonych godzin pracy punktu: bardzo zadowolona/y – 20 osób (86,9%), częściowo zadowolona/y – 2 osoby (8,7%), niezadowolona/y lub poniżej oczekiwań – 2 osoby (8,7%)

⁴⁶ Według opinii jednej z organizacji pozarządowych na niezmnieszenie zainteresowania nieodpłatną pomocą prawną świadczoną przez tą organizację mogło wynikać z następujących przyczyn:

- braku komunikacji publicznej z wiejskich miejscowości do Grudziądz,
- niewielki zasięg informacji o świadczeniu takiej pomocy przez inne instytucje,
- dotychczasowe przyzwyczajenie i zaufanie do organizacji świadczącej tę formę wsparcia od kilkunastu lat.

⁴⁷ Ankietę skierowano do 62 osób, które korzystały z nieodpłatnej pomocy prawnej. Na ankietę odpowiedziało 23 osoby (37,1%).

- ze sposobu rozwiązania problemu: bardzo zadowolona/y – 19 osób (82,6%), częściowo zadowolona/y – 3 osoby (13,0%), niezadowolona/y lub poniżej oczekiwań – 1 osoba (4,3%);
- z ilości czasu poświęconego na załatwienie sprawy: bardzo zadowolona/y – 20 osób (86,9%), częściowo zadowolona/y – 2 osoby (8,7%), niezadowolona/y lub poniżej oczekiwań – 1 osoba (4,3%);
- ze skuteczności udzielonej pomocy: bardzo zadowolona/y – 19 osób (82,6%), częściowo zadowolona/y – 2 osoby (8,7%), niezadowolona/y lub poniżej oczekiwań – 2 osoby (8,7%).

Wiek ankietowanych którzy udzielili odpowiedzi (liczba lat ukończonych w 2017 r.)⁴⁸ wynosił: od 27 do 65 lat – 13 osób, powyżej 65 lat – 9 osób (nie było odpowiedzi od osób poniżej do 26 lat). Status zawodowy⁴⁹: sześć osób pracuje, 15 nie pracuje; wykształcenie⁵⁰: podstawowe miało osiem osób, zasadnicze zawodowe i średnie po sześć osób, licencjat jedna osoba.

(Dowód: akta kontroli str. 151-199, 355-360, 495-496)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nierzetelnie sporządzono zbiorczą informację o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej za 2016 r. błędnie podając łączną liczbę udzielonych porad prawnych na podstawie uprawnienia wynikającego z dokumentu stwierdzającego tożsamość i nieukończenie 26 lat albo ukończenie 65 lat (punkty II/1/1.5 i pkt III/1/1.5). Starostwo w zbiorczej informacji podało, że łącznie udzielono takich porad 146, a po przeliczeniu dokonany w trakcie kontroli stwierdzono, że tych porad było 152, tj. o sześć więcej.

Podinspektor odpowiedzialna za sporządzenie ww. informacji podała, że stwierdzona w trakcie kontroli różnica wynika z błędu popełnionego na etapie sporządzania sprawozdania.

(Dowód: akta kontroli str. 466, 472, 475, 745)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność jednostki kontrolowanej w zbadanym obszarze.

3. Finansowanie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej

Opis stanu
faktycznego

3.1. W budżecie Powiatu zaplanowano dochody i wydatki w rozdziale 75515 nieodpłatna pomoc prawna odpowiednio w kwotach: 123 600 zł na 2016 r. i 125 200 zł na 2017 r. Zaplanowane kwoty dochodów były równe kwotom dotacji przyznanych decyzjami Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

(Dowód: akta kontroli str. 71-75, 497-509)

Zaplanowane wydatki na 2016 r. wykonano w łącznej kwocie 120 818,40 zł⁵¹ (97,75 %). Wymienioną kwotę wydatkowano na:

- dotację celową na finansowanie zadań zleconych do realizacji organizacji pozarządowej⁵², tj. udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej – 59 797,46 zł,
- zakup materiałów i wyposażenia – 1 074,94 zł,

⁴⁸ Jedna osoba nie podała swego wieku.

⁴⁹ Dwie osoby nie podały swego statusu zawodowego.

⁵⁰ Dwie osoby nie podały swego wykształcenia.

⁵¹ Wg sprawozdania Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, za IV kwartał 2016 r.

⁵² Stowarzyszenie Zaborskie Towarzystwo Naukowe z siedzibą w Brusach.

- sfinansowanie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej przez adwokata i radcę prawnego – 59 946,00 zł.

Niewykorzystaną kwotę dotacji w kwocie 2 781,60 zł zwrócono 13 stycznia 2017 r. na rachunek K-PUW⁵³.

(Dowód: akta kontroli str. 81, 510, 511, 704-705)

3.2. Szczegółowym badaniem kontrolnym objęto wydatki środków dotacji na usługi udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, wykonane w I kwartale 2016 r. oraz w I kwartale 2017 r. oraz wydatki na zakup materiałów związanych z realizacją tego zadania w tym samym okresie. Badanie przeprowadzono na: 1) dowodach księgowych (tj. fakturach VAT, rachunkach, dowodach wewnętrznych zlecających wypłatę kolejnych transz dotacji), 2) ewidencji księgowej w zakresie odpowiednich kont, 3) wyciągach bankowych.

W wyniku badania stwierdzono, że za usługi udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej wykonywane: w I kwartale 2016 r. przez adwokata i radcę prawnego (obsługujących jeden punkt nieodpłatnej pomocy w jednym lokalu) - zapłacono łącznie 14 986,50 zł oraz przez organizację pozarządową (obsługującą jeden punkt nieodpłatnej pomocy zorganizowany w pięciu lokalach) - wydatkowano w formie przekazania dotacji łącznie 14 986,50 zł. Za usługi wykonywane w I kwartale 2017 r. przez ww. podmioty wydano odpowiednio 14 986,50 zł oraz 14 986,50 zł.

Wymienione środki wypłacono zgodnie z zawartymi umowami, prawidłowo opisano dowody księgowe oraz zaksięgowano operacje finansowe.

(Dowód: akta kontroli str. 512, 514, 516-525, 527-540, 627-672, 703-731)

Na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania „nieodpłatna pomoc prawna”⁵⁴ wydatkowano w I kwartale 2016 r. - 63,94 zł, a w I kwartale 2017 r. - 385,17 zł.

(Dowód: akta kontroli str. 579-625)

3.3. W okresie objętym kontrolą Powiat otrzymywał środki dotacji (z rachunku K-PUW) na zadanie „nieodpłatna pomoc prawna”, w okresach miesięcznych w równych kwotach po 10 300 zł w 2016 r. oraz po 10 433 zł w 2017 r. Środki te wpływały na konto Powiatu najpóźniej do końca danego miesiąca, tj. w terminach umożliwiających dokonywanie wydatków na rzecz adwokatów, radców prawnych oraz organizacji pozarządowych⁵⁵ zgodnie z zawartymi z nimi umowami.

(Dowód: akta kontroli str. 201, 220, 222, 237, 239, 244, 431, 510)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki kontrolowanej w zbadanym obszarze.

⁵³ Zgodnie z art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 ze zm.) dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku, podlegają zwrotowi do budżetu państwa odpowiednio do 31 stycznia następnego roku.

⁵⁴ Zgodnie z art. 20 ustawy o npp dotacja na finansowanie zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej jest przeznaczona w 3 % na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej.

⁵⁵ W umowach zawartych z organizacjami pozarządowymi ustalono termin płatności z dołu do 20 każdego miesiąca kalendarzowego za miesiąc poprzedni, z wyjątkiem 12-tej raty, płatnej do 20 grudnia. W umowach z adwokatami i radcami prawnymi ustalono termin płatności z dołu do 10 każdego miesiąca kalendarzowego za miesiąc poprzedni, za wyjątkiem miesiąca grudnia, za który faktura zleceniobiorcy winna wpłynąć do 27 grudnia.

4. Realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z wymogiem określonym w art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁵⁶, Starosta udostępniał w Biuletynie Informacji Publicznej⁵⁷ informacje publiczne, w tym takie, których zamieszczenie na stronie internetowej ma walor edukacyjny (w tym m.in. o nieodpłatnej pomocy prawnej, o prowadzonych rejestrach, ewidencjach, uchwałach Rady i Zarządu Powiatu, a także elektroniczne dzienniki urzędowe).

(Dowód: akta kontroli str. 739-744)

Starosta w swoim wyjaśnieniu podał, że większość zadań z zakresu edukacji prowadzonych było przez organizacje pozarządowe, w 2016 r. przez Zaborskie Towarzystwo Naukowe z siedzibą w Brusach, a w 2017 r. przez Fundację TOGATUS PRO BONO z siedzibą w Olsztynie. Zaborskie Towarzystwo Naukowe przygotowało i rozpowszechniło w trakcie spotkań edukacyjnych broszury: „Mediacja. Każdy wygrywa”, „Ochrona konsumenta”, „Hejtowanie w sieci”, „Ochrona wizerunku”, „Alimenty”, „Rozwód”, „Internetowe zakupy i instytucje chroniące konsumenta”. Fundacja TOGATUS PRO BONO wydaje biuletyny, periodyki zawierające artykuły edukacyjne. W ramach działań edukacyjnych przeprowadzono też warsztaty z edukacji prawnej dla młodzieży i seniorów.

(Dowód: akta kontroli str. 142-144)

Z informacji Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu⁵⁸, udzielonej w zakresie podejmowania działalności edukacyjnej przez PCPR na mocy art. 19 ust. 2 pkt 2 i pkt 13 ustawy o pomocy społecznej, wynikało m.in., że w strukturach PCPR funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym zatrudnieni są na podstawie umów zlecenia psycholog i radca prawny. Specjaliści udzielają bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w formie porad psychologicznych i porad prawnych. Dyżury poszczególnych specjalistów odbywają się raz w tygodniu przez dwie godziny⁵⁹. Pomoc udzielana jest osobom i rodzinom – mieszkańcom powiatu grudziądzkiego – będącym ofiarami przemocy domowej, borykającym się z problemami wychowawczymi, bezpośrednio lub pośrednio dotkniętym problemem alkoholizmu lub znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej w celu zapobiegania powstawania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji, bez względu na posiadany dochód. Informacje o działalności Punktu Interwencji Kryzysowej przekazywane są w formie ulotek do ośrodków pomocy społecznej, zakładów opieki zdrowotnej, do organizacji pozarządowych, parafii Kościoła katolickiego oraz zamieszczone są na stronie BIP PCPR.

Oprócz powyższego, w ramach obowiązków służbowych, jeden z pracowników PCPR, zatrudniony na stanowisku specjalisty pracy socjalnej, udziela pomocy wynikającej z art. 119 ww. ustawy⁶⁰, a drugi udziela porad dla osób niepełnosprawnych. Ponadto w ramach projektu partnerskiego pn. „Rodzina w Centrum”, realizowanego wspólnie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Toruniu (partner wiodący) oraz wszystkimi powiatami ziemskimi i miastami na prawach powiatu z województwa kujawsko-pomorskiego, współfinansowanego ze

⁵⁶ Dz. U. z 2016 r., poz. 1764.

⁵⁷ Dalej: „BIP”.

⁵⁸ Dalej: „PCPR”.

⁵⁹ W 2017 r. radca prawny w poniedziałki w godz. 15.45-17.45, psycholog w piątki w godz. 16.00-18.00, a także w terminach odpowiadających zapotrzebowaniu mieszkańców.

⁶⁰ W tym: udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej; skuteczne posługiwanie się przepisami prawa w realizacji tych zadań; pomoc w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspieranie w uzyskiwaniu pomocy.

środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, PCPR prowadzi działania mające na celu zwiększenie dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej poprzez zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy dla rodzin⁶¹. Osoby przebywające i opuszczające rodziną pieczę zastępczą, sprawującą rodzinną pieczę zastępczą, kandydaci do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej, a także osoby z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych korzystają z takich form wsparcia jak np. specjalistyczne poradnictwo rodzinne – prawne, psychologiczne i pedagogiczne, mediacje rodzinne oraz terapia rodzinna – indywidualna i grupowa.

(Dowód: akta kontroli str. 736-738)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Starostwie w okresie objętym kontrolą nie udostępniano Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego lub zawartych w nich aktów normatywnych i innych aktów prawnych, w tym orzeczeń, w sposób określony w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych⁶², zgodnie z którym organy samorządu terytorialnego udostępniają je w postaci elektronicznej do powszechnego wglądu w godzinach pracy urzędów, obsługujących te organy, w miejscu do tego przeznaczonym i powszechnie dostępnym.

Sekretarz Powiatu podał w wyjaśnieniach, że Starostwo udostępnia Internet poprzez sieć Wi-Fi. Każdy kto dysponuje urządzeniem mobilnym do łączenia się z Internetem może uzyskać informacje o aktach normatywnych korzystając z bazy internetowej. Natomiast osoby, które nie dysponują tymi urządzeniami mogą korzystać z bazy aktów prawnych na stanowisku obsługującym organy samorządu w pokoju 216 w Wydziale Organizacyjnym Starostwa. Stosowne zmiany wprowadzimy w najbliższej przyszłości do regulaminu organizacyjnego Starostwa oraz zamieścimy o tym informację na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń.

(Dowód: akta kontroli str. 732-733)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że obowiązkiem organów samorządu terytorialnego, wynikającym z art. 26 ww. ustawy jest nie tylko udostępnianie nieodpłatnie Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego lub zawartych w nich aktów normatywnych i innych aktów prawnych, w tym orzeczeń do wglądu i do pobrania w formie dokumentu elektronicznego (art. 26 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy), ale także w postaci elektronicznej do powszechnego wglądu w godzinach pracy urzędów obsługujących te organy, w miejscu do tego przeznaczonym i powszechnie dostępnym (art. 26 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy). W związku z tym, że w Starostwie nie było informacji czy, gdzie i w jaki sposób zainteresowani mogą uzyskać nieodpłatnie wgląd do Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego lub zawartych w nich aktów normatywnych i innych aktów prawnych w tym orzeczeń, nie można przyjąć, że wymóg określony w art. 26 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy został spełniony.

Ocena częściowa

W Starostwie zadania z zakresu edukacji prawnej realizowano głównie poprzez zamieszczanie w BIP Starostwa informacji m.in. o nieodpłatnej pomocy prawnej, prowadzonych rejestrach, ewidencjach, uchwałach Rady i Zarządu Powiatu. Za nieprawidłowe Izba uznała nieudostępnianie w Starostwie w okresie objętym

⁶¹ Projekt „Rodzina w Centrum” realizowany jest w okresie od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2018 r. Złożono wnioszek o kontynuację projektu przez kolejne 24 miesiące

⁶² Dz. U. z 2017 r., poz. 1523, dalej: „ustawa o ogłaszaniu aktów normatywnych”.

kontrolą Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego lub zawartych w nich aktów normatywnych i innych aktów prawnych, w tym orzeczeń, w sposób określony w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, tj. w postaci elektronicznej do powszechnego wglądu w godzinach pracy Starostwa, w miejscu do tego przeznaczonym i powszechnie dostępnym.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶³, wnosi o:

1. zawarcie pisemnych umów z podmiotami udzielającymi nieodpłatnej pomocy prawnej, w celu powierzenia im przetwarzania tych danych osobowych z określeniem zakresu i celu ich przetwarzania;
2. dokonanie - w porozumieniu z właściwymi gminami - przeglądu lokali, w których umiejscowiono punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, pod kątem spełniania wymogów określonych w ustawie o npp, rozporządzeniu wykonawczym do tej ustawy i porozumieniach zawartych z tymi gminami, oraz podjęcie działań celem zapewnienia spełniania przez te lokale ww. wymogów;
3. każdorazowe, niezwłocznie informowanie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego o zawierającym porozumieniu z ORA i OIRP w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
4. zawieranie w umowach z adwokatami i radcami prawnymi na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej zapisów o zasadach zapewnienia dostępu do bazy aktów prawnych, umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
5. rzetelne sporządzanie zbiorczych informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej;
6. zapewnienie nieodpłatnego udostępniania Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego lub zawartych w nich aktów normatywnych i innych aktów prawnych, w tym orzeczeń, w postaci elektronicznej do powszechnego wglądu w godzinach pracy Starostwa, w miejscu do tego przeznaczonym i powszechnie dostępnym.

⁶³ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

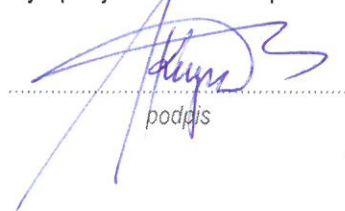
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 30 listopada 2017 r.

Kontroler
Jerzy Kuzyniak
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Barbara Antkiewicz
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Bydgoszczy
z up.
Oliwia Bar
Wicedyrektor
.....
Podpis